

Peuterspeelzalen

Inhoud

Inleiding	3
A. De 13 uitgangspunten van pedagogisch handelen	3
Uitgangspunt 1: Optimaal ontwikkelen binnen verschillende ontwikkelingsgebieden	3
1.1. Ontwikkeling stimuleren middels voorschoolse Educatie (VE): Visie op VE	4
1.2. Stimuleren van de motorische ontwikkeling.....	5
1.3. Stimuleren van de zintuiglijke ontwikkeling.....	5
1.4. Stimuleren van de cognitieve ontwikkeling	5
1.5. Stimuleren van de taal en spraakontwikkeling.....	5
1.6. Stimuleren van sociaal-emotionele ontwikkeling.....	5
1.7. Stimuleren van de zelfstandigheid	6
1.8. Stimuleren van spelontwikkeling	6
1.9. Stimuleren van de creatieve ontwikkeling.....	6
1.10. Opvallend gedrag	7
Uitgangspunt 2: Ruimte voor eigenheid van het kind	7
2.1. Wennen.....	8
2.2. Speelleeromgeving.....	8
2.3. Ophalen	8
2.4. Meldcode kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag.....	8
Uitgangspunt 3: Respect voor anderen en zichzelf	9
Uitgangspunt 4: Kwalitatieve en verantwoorde opvang	9
Kwaliteitsklaverblad:.....	9
Kwaliteitskalender	9
Overige kwaliteitsmonitoring.....	10
Invoering van de PiB vanaf 2022	10
Uitgangspunt 5: Continuïteit	10
Uitgangspunt 6: Actief leren	10
Uitgangspunt 7: Interactie tussen kind en professional.....	11
Uitgangspunt 8: Beredeneerd en opbrengstgericht werken	11
Uitgangspunt 9: Rijke speelleeromgeving	12
Uitgangspunt 10: Samenwerking en afstemming met ouders	12
10.1. Informatie-uitwisseling	13
10.2. Bijzondere projecten rond ouderbetrokkenheid in samenwerking met externe partners	16
Uitgangspunt 11: Eigenheid van de opvangsoort	16
Uitgangspunt 12: Afstemming/aansluiting externe partners.....	16
Uitgangspunt 13: Vastgestelde wet- en regelgeving.....	16
13.1 Leveringsvoorwaarden	17
13.2. De groepen	17
13.3. Openingstijden	17
13.4. Werkwijze, protocollen en beleid.....	17
13.5. Uitvoering van VE.....	17
13.6. Opleiding.....	18
13.7. Andere medewerkers.....	18

13.8. Leidinggevende	18
B: Coaching: ondersteunen op pedagogische en educatieve kwaliteit	19
Werkwijze pedagogische en VE-coaching	19
De pedagogisch coach	20
De VE-coach.....	20
De intern begeleider (IB'er)	21
Route inzet coaches.....	21
Verslaglegging	22
Privacy.....	22
Methodieken.....	22
Inzet coaching.....	23

Inleiding

Onderligger voor dit pedagogisch werkplan peuterspeelzalen (PSZ) is de **Oranje Paraplu** van GO! Kinderopvang. De **Oranje Paraplu** beschrijft het pedagogisch beleid van GO! Kinderopvang en de 13 uitgangspunten. Dit werkplan geldt voor alle peuterspeelzalen in Almere, Lelystad en Zeewolde.

Dit werkplan peuterspeelzalen bestaat uit 2 delen:

- A. De beschrijving van de dagelijkse praktijk van de peuterspeelzalen van GO! Kinderopvang, aan de hand van de 13 uitgangspunten uit de **Oranje Paraplu**.
- B. Beschrijving van de inzet en werkwijze van de pedagogisch coaches en de VE coaches.

A. De 13 uitgangspunten van pedagogisch handelen

Uitgangspunt 1: Optimaal ontwikkelen binnen verschillende ontwikkelingsgebieden

Een kind krijgt mogelijkheden en situaties aangeboden waarbinnen het zich optimaal kan ontwikkelen op sociaal, emotioneel, verstandelijk en motorisch gebied.

Spelen is leuk; spelen is leren, spelen is ontdekken, spelen is je ontwikkelen.

Peuters hebben al veel geleerd. Ze kunnen de pedagogisch medewerkers al goed duidelijk maken wat ze willen en kunnen. De grove en fijne motoriek ontwikkelt zich steeds verder, net als de verstandelijke, emotionele en taal- en spraakontwikkeling.

Op de peuterspeelzaal wordt de peuter gestimuleerd om nieuwe uitdagingen aan te gaan. Vanuit deze ervaringen kan een peuter een volgende stap in de ontwikkeling maken. Een kind dat zich optimaal ontwikkelt is klaar voor een volgende stap: de basisschool. Door de ontwikkeling op de peuterspeelzaal, kunnen kinderen beter profiteren van het aanbod op de basisschool. Hierdoor leren ze sneller en gemakkelijker en dat heeft weer een positief effect op de verdere schoolloopbaan van het kind.

Kinderen worden gestimuleerd op hun eigen niveau en op eigen tempo. De behoeftes en de ontwikkelingsfase van het individuele kind is daarin leidend.

Een kind moet zich op een gezonde manier kunnen ontwikkelen. Dit binnen een veilige, schone en gezonde omgeving. Het is belangrijk dat de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van een kind op alle ontwikkelingsgebieden stimuleren. Vanuit de ervaringen die een kind opdoet, het uitproberen en ontdekken, leert het en kan het nieuwe stappen zetten in de ontwikkeling.

Er worden verschillende ontwikkelingsgebieden onderscheiden waarin de peuter gestimuleerd wordt.

Dit zijn:

- motorische ontwikkeling
- zintuiglijke ontwikkeling
- cognitieve ontwikkeling
- taalontwikkeling
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- zelfstandigheid
- spelontwikkeling

De pedagogisch medewerker(s) biedt het kind de mogelijkheid zich te ontwikkelen binnen de genoemde ontwikkelingsgebieden. De pedagogisch medewerker doet dit door:

- Aanbieden van speelgoed en materialen die die uitdaging bieden; het initiatief ligt bij het kind. De pedagogisch medewerkers bieden activiteiten aan die aansluiten bij de behoeftes en ontwikkeling van het kind.
- De inrichting van de ruimte; deze is zo ingericht dat de peuter ervaringen op kan doen. Daartoe is de zaal ingericht met hoeken zoals een bouwhoek, een boekenhoek, een atelier, enz. Ook de materialen prikkelen en dagen de peuter uit.
- Spel dat kinderen uitdaagt; dit kan zowel tijdens het binnen- als buitenspel zijn.
- Interactie tussen kind en medewerker; op een juiste manier reageren op de behoeftes van het kind. Het creëren van een omgeving waarbinnen peuters zich prettig voelen en zich kunnen ontwikkelen.

- Een vast dagritme; met dagritmekaarten is op de zaal duidelijk hoe het dagdeel zal verlopen. Dit dagritme is altijd hetzelfde. De pedagogisch medewerker neemt ook, bij de start van het dagdeel de dagritmekaarten met de kinderen door.

1.1. Ontwikkeling stimuleren middels voorschoolse Educatie (VE): Visie op VE

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is een ontwikkeling stimulerend aanbod dat erop gericht is om ontwikkelingsachterstanden, met name op het gebied van taal, bij kinderen in de leeftijd van twee tot zes jaar te voorkomen of te verminderen. Tot en met 3 jaar krijgt het kind een voorschools aanbod op de voorschool ofwel peuterspeelzaal. Met 4 jaar stroomt het kind door naar een basisschool, bij voorkeur met een VVE-aanpak in groep 1 en 2.

GO! Kinderopvang voert Voorschoolse Educatie (VE) uit op VE-locaties (peuterspeelzalen) in Lelystad, Almere en Zeewolde. Dit doen we in opdracht van de betreffende gemeentes, als onderdeel van het gemeentelijk onderwijsachterstanden beleid. Doel is om kinderen zonder achterstand naar groep 3 te laten gaan. Het aanbod krijgt vorm aan de hand van een erkend VVE-programma. Welk programma wordt gebruikt verschilt per gemeente en is afhankelijk van gemeentelijke voorwaarden en/of de relatie met de scho(o)l(en) in de wijk.

In Lelystad wordt gewerkt volgens de methodiek van Kaleidoscoop. In Almere worden de programma's Uk en Puk en Startblokken gevolgd. In Zeewolde wordt volgens de methodiek van Startblokken gewerkt. Informatie over welk VVE-programma op de locatie wordt gebruikt is te vinden in het locatie specifieke informatieblad.

Met ons VE-aanbod willen we kinderen zo jong mogelijk in hun ontwikkeling stimuleren. We weten namelijk dat (taal)achterstanden op latere leeftijd lastig zijn in te halen. Hierdoor bestaat het risico dat het kind de basisschool minder goed doorloopt wat uiteindelijk een goede maatschappelijk carrière kan beïnvloeden. Hoe jonger starten met ontwikkelingsstimulering, hoe beter de resultaten op de lange termijn. VE draagt zo positief bij aan gelijke kansen voor kinderen.

We voeren VE uit door het actief stimuleren van de brede ontwikkeling van het kind. We doen dit planmatig en opbrengstgericht, in doorgaande lijn met het basisonderwijs en in nauwe samenwerking en afstemming met de ouders.

Belangrijke pijlers van VE in de voorschool bij GO! Kinderopvang zijn:

- Beredeneerd aanbod: Het aanbod aan activiteiten is doelgericht, beredeneerd, samenhangend en gestructureerd. Ontwikkelingsdoelen voor kinderen worden bepaald aan de hand van observaties en activiteiten worden hierop afgestemd, zodanig dat het kind een volgende stap in de eigen ontwikkeling kan maken.
- Opbrengstgericht: Er wordt planmatig en methodisch gewerkt, gericht op het stimuleren en tot ontwikkeling brengen van de brede ontwikkeling (zie ontwikkelingsgebieden benoemd in 1.2. t/m 1.9) van het individuele kind. Door middel van observeren en gebruik makend van een kindvolgsysteem, passend bij de gebruikte VE-methode, wordt de ontwikkeling van een kind in beeld gebracht, gevolgd en gericht gestimuleerd..
- Doorgaande lijn met de basisschool: Er is afstemming en samenwerking tussen voor- en vroegschool door middel van warme overdracht, afstemming op thema's en een doorgaande ontwikkellijn.
- Ouderbetrokkenheid: Het kind brengt méér tijd thuis door dan op de voorschool. Ontwikkelingsstimulering moet daarom óók thuis plaats vinden. Vanuit partnerschap en gelijkwaardigheid stimuleren we ouders thuis aan de slag te gaan met ontwikkelingsstimulering van hun kind. We ondersteunen de ouders met adviezen en voorbeelden van activiteiten.
- Speelleeromgeving: De groep is zodanig ingericht dat het kind uitgedaagd en geprikkeld wordt, waardoor de brede ontwikkeling gestimuleerd wordt. Kinderen voelen zich er prettig en worden geïnspireerd door de aanwezige materialen en inrichting. Er zijn verschillende typen materialen aanwezig, om tot rijk en gevarieerd spel te komen. De kinderen kunnen in de verschillende hoeken divers spel uitvoeren.

Elk VE-kind heeft wettelijk recht op 960 uur VE-aanbod, verdeeld over 1,5 jaar. Hoe we hier uitvoering aan geven staat beschreven in 12.5.: Uitvoering van VE.

1.2. Stimuleren van de motorische ontwikkeling

Doel is om de peuter te leren de lichamelijke bewegingsfuncties te beheersen. Dit betreft zowel de grove als de fijne motoriek.

De pedagogisch medewerker doet regelmatig bewegingsspelletjes met de peuters. Dit zijn bijvoorbeeld spelletjes waarbij de peuters bewegingen kunnen nadoen. Of bewegen op muziek. Ook worden de peuters zoveel mogelijk gestimuleerd zich zelf aan en uit te kleden.

De fijne motoriek komt vooral aan bod tijdens de creatieve activiteiten. Er wordt met regelmaat geoefend met tekenen, knippen, prikken, schilderen, kralen rijgen etc. De resultaten worden in de groep opgehangen of naar huis meegegeven.

1.3. Stimuleren van de zintuiglijke ontwikkeling

Door aandacht te hebben voor de zintuiglijke ontwikkeling, leert het kind de informatie die het via de zintuigen krijgt, te interpreteren en aan de passen aan de omstandigheden van de omgeving. Dit wordt gestimuleerd bij de peuters door zintuiglijke prikkels aan te bieden.

Dit kan door materialen aan te bieden van verschillende kleur, afmeting of substantie. Kinderen kunnen dan zien, voelen, ruiken wat de verschillen of overeenkomsten zijn. Ook met de handen in het scheerschuim is een favoriete activiteit.

Daaraan gekoppeld kan de pedagogisch medewerker begrippen als groot en klein benoemen. Daarmee wordt dan, naast de zintuiglijke ontwikkeling, ook de motorische, cognitieve en taalontwikkeling aangesproken.

1.4. Stimuleren van de cognitieve ontwikkeling

Door aandacht te geven aan de cognitieve ontwikkeling leren we kinderen probleemoplossend, logisch en abstract te denken en te handelen.

De cognitieve mogelijkheden van de peuter worden steeds groter. Het kind leert verbanden te leggen tussen gebeurtenissen. Peuters kunnen beelden vormen in hun hoofd, beoordelen, indelen (bijv. honden en katten zijn dieren) en dingen op een rij (volgorde) zetten. Hun geheugen is al goed ontwikkeld en ze kunnen beter met abstracte begrippen overweg, zoals: groot-klein, meer-minder, hetzelfde-anders en kort-lang. De kleuren worden zoveel mogelijk spelenderwijs aangeleerd. Ook worden vormen aangeboden zoals: cirkel, vierkant, driehoek. Door kinderen kennis te laten maken met getallen, telwoorden en hoeveelheden én de daarbij behorende begrippen wordt de rekenontwikkeling gestimuleerd.

Door regelmatig (bij voorkeur dagelijks) de kleuren, tellen, dagen van de week enz aan te bieden, kan de peuter zich deze eigen maken. Vooral tijdens het kringmoment komt dit aan de orde. Maar ook door puzzels te maken en deze steeds meer zelf te laten doen. Ook biedt de pedagogisch medewerker begrippen aan zoals onder, naast, achter, boven, enz.

De activiteiten die worden aangeboden zijn passend bij het niveau van het kind en dagen het kind uit een stapje vooruit te nemen.

1.5. Stimuleren van de taal en spraakontwikkeling

Een kind dat een goede taalbeheersing (actief en passief) heeft, kan goed begrijpen wat er om hem/haar heen gebeurt. Het is een belangrijk middel voor communicatie. Een goede taalbeheersing is ook van groot belang ter voorbereiding op de basisschool. Als een kind met taalachterstand in het basisonderwijs instroomt, kan het onvoldoende profiteren van het schoolse aanbod. Ook hindert dit de aansluiting met de andere kinderen. Zo ontstaat een achterstand waarvan bekend is dat deze gedurende de basisschoolperiode niet meer kan worden ingelopen. Daarom is taalstimulering op jonge leeftijd van groot belang. Met name op de VE-peuterspeelzalen is er veel aandacht voor de taalontwikkeling en gerichte taalstimulering. De toepassing van een erkend VE-programma biedt hierin handvaten.

Zo worden er op de VE-peuterspeelzalen planmatig thema's en de bijbehorende woorden bepaald. Deze woorden krijgen gedurende een periode extra aandacht. Ter ondersteuning heeft GO! een eigen protocol woordaanbod VE opgesteld om woorden planmatig, gevarieerd en gestructureerd aan te bieden. Op de peuterspeelzalen benoemen de medewerkers alles wat ze doen, zeker in interactie met de kinderen. Dit is tijdens de kring, in de grote en kleine groep, tijdens het verschoneren, enz. De pedagogisch medewerkers nodigen de kinderen zoveel mogelijk uit om woorden te gebruiken.

1.6. Stimuleren van sociaal-emotionele ontwikkeling

Het gevoel op anderen te kunnen vertrouwen, het bewust worden van wat je zelf kan, het leren omgaan met jezelf en met anderen zijn allemaal belangrijke zaken voor een kind. Wat zijn gewenste gedragingen en hoe leg je contact met iemand, wat vind je zelf prettig, wat vindt een ander leuk of

fijn? Een kind moet leren om te gaan met anderen en met zichzelf. Het moet leren om contacten te leggen en relaties te onderhouden. Ook leert het wat gewenste gedragingen en sociale regels zijn. Daar hoort bij dat het kind leert de eigen gevoelens te hanteren.

Contacten leggen en daarin uitproberen is voor deze leeftijd heel belangrijk. Fantasiespel en rollenspelen zijn daarbij een goed middel. De peuters worden uitgedaagd dit spel te laten zien. Ook leert een peuter regels en afspraken. Door middel van spelletjes leert het wat spelregels zijn. Ook leert het dat afspraken anders kunnen zijn thuis en op de speelzaal. De pedagogisch medewerker laat daarbij zien, middels haar eigen gedrag, wat daarin gewenst is. Zij geeft, als het ware, het goede voorbeeld.

Na verloop van tijd gaan kinderen zich meer op andere kinderen richten, ze beschikken over meer zelfbeheersing en leren hun behoeften uit te stellen.

Voorbeelden van het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling:

- Een kind wil graag een fietsje hebben waar een ander kind op zit. Het kind moet wachten totdat het andere kind klaar is.
- Tijdens een kringgesprek wordt aandacht besteed aan verschillende gevoelens. Hier wordt over voorgelezen en vervolgens gepraat. De gevoelens worden benoemd.
- Tijdens de kring vertellen de kinderen wat ze willen gaan doen. De kinderen moeten dan op elkaar wachten en de ander uit laten praten.

1.7. Stimuleren van de zelfstandigheid

De peuter wordt gestimuleerd zoveel mogelijk zelf te doen. Zo leert het voor zichzelf te zorgen en zelfstandig te functioneren.

Een opgroeiende peuter wil ook graag alles zelf doen. Het wil zelf drinken inschenken, zelf de handen wassen en protesteert als een ander dit voor hem wil doen. Enerzijds wil en kan het kind veel dingen zelf, anderzijds kent het de eigen mogelijkheden en beperkingen nog niet. De pedagogisch medewerker zal daarom een omgeving creëren waarin een kind op een veilige manier zoveel mogelijk zelf kan doen.

Kinderen worden in de peuterfase zindelijk. Kinderen geven het zelf aan als ze er aan toe zijn om zindelijk te worden. De pedagogisch medewerker ondersteunt dit proces. Dit gebeurt in afstemming met de ouders.

Het ontwikkelen naar zelfstandigheid wordt actief bevorderd, bijvoorbeeld door de ruimte zo in te richten dat peuters zoveel mogelijk zelf materialen kunnen pakken en opbergen en dat het zichtbaar is waar materialen te vinden zijn. De kinderen leren ook zelfstandig hun jas aan en uit te trekken. Pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen om van moeilijke handelingen deelstappen te verrichten. Een rits van een jas dicht doen is vaak nog erg lastig. De peuter kan vervolgens wel zelf de rits omhoog doen. Kinderen pakken zelf hun jas en hangen deze op.

1.8. Stimuleren van spelontwikkeling

Zoals hiervoor beschreven zijn spel en fantasie belangrijke aspecten waardoor kinderen leren. In hun fantasie kunnen kinderen oefenen met rollen. Ook kunnen ze zich niet-bestaande situaties voorstellen waarin ze handelingen kunnen uitproberen. Drie stoelen op een rij is een trein, het vloerkleed is een boot enzovoort. Door de werkelijkheid op deze manier na te bootsen, leert een kind zichzelf kennen in een bepaalde rol zoals die van ouder die de kinderen verzorgt. In de eigen wereld doet het ervaringen op en leert het allerlei vaardigheden die het later als volwassene ook nodig zal hebben. Imitatie is hierbij een vorm van leergedrag.

Door gebruik te maken van de fantasie doet het kind ervaringen op en kan het ervaringen verwerken. De pedagogisch medewerkers bieden zoveel mogelijk de ruimte voor fantasiespel. Dit kan ontstaan tijdens het vrij spelen, maar kan ook gericht ingezet worden door de pedagogisch medewerker. Kinderen spelen graag met zand en water. Maar ook constructiemateriaal is op de peuterspeelzaal aanwezig. Buiten kan er gespeeld worden met fietsjes en auto's, emmertjes en schepjes.

1.9. Stimuleren van de creatieve ontwikkeling

Peuters worden gestimuleerd om door middel van nieuwe materialen en technieken zich expressief te uiten. Door het aanbieden van verschillende materialen doet het kind ervaring op met verschillende materialen en technieken. We geven kinderen de ruimte om eigen inbreng te hebben, waarbij de ervaring belangrijker is dan het eindresultaat. De wijze waarop dat gebeurt kan verschillen per gehanteerde (VVE-) methode.

Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met kosteloos materiaal zoals kurken, wc-rollen, lege melkpakken, enz. Dit prikkelt de fantasie van het kind. Maar ook worden er materialen gebruikt zoals potloden, wasco, verf, klei, plaksel, papier, karton, enz.

1.10. Opvallend gedrag

Uit de observaties van de pedagogisch medewerker kan naar voren komen dat er opvallend gedrag te zien is bij een kind. Met opvallend gedrag bedoelen wij het gedrag van een kind dat niet aansluit bij de leeftijd en de ontwikkeling van het kind. Het kan hier gaan om een kind dat stil en teruggetrokken, angstig, depressief, agressief of hyperactief is. Het kind kan motorische-, spraak- of taalmoeilijkheden hebben.

Als een medewerker vragen rond een kind heeft, dan wordt de interne ondersteuningsroute van GO! Kinderopvang gevolgd. De taken en verantwoordelijkheden van de betrokkenen bij deze route, staan beschreven in "taken/verantwoordelijkheden ondersteuningsroute zorg Lelystad". Deze documenten zijn geschreven op de Lelystadse situatie. Deze zijn ook de leidraad voor de route die GO! volgt in de gemeentes Almere en Zeewolde.

Als er zorgen zijn of als er door de medewerkers opvallend gedrag bij een kind gesignaleerd wordt dat voor het kind zelf en/of voor anderen een probleem is, dan wordt dit met de ouders gedeeld. In overleg met de ouders kunnen vervolgstappen ondernomen worden.

De pedagogisch medewerkers, eventueel met ondersteuning van externe deskundigen (jeugdzorg, JGZ), kunnen een stimuleringsplan opstellen. Dit plan wordt vervolgens na enkele weken met de ouders geëvalueerd. Afhankelijk van de uitkomsten kan nog een stimuleringsplan ingezet worden. Ook kan ondersteuning vanuit jeugdgezondheidszorg of jeugdzorg ingezet worden. Men kan tips geven, meekijken, adviseren en coachen. Uitkomst kan uiteindelijk zijn dat de opvanglocatie niet passend is voor het kind. Samen met ouders, de leidinggevende en eventueel externe deskundigen wordt gezocht naar alternatieven.

De interne ondersteuningsroute route ziet er als volgt uit:

1. Je hebt zorgen over het welbevinden en/of de ontwikkeling van een kind en observeert het kind:
  - Bespreek zorgen/observatie met collega, locatieleider en coach
  - Collega en locatieleider/coach delen je zorgen
  - Bespreek de eventuele vervolgstappen
  - Betrek de ouder(s) in zo vroeg mogelijk stadium
2. Bespreek zorgen, inclusief observatie, met ouders en bespreek de eventuele vervolgstappen.
3. Locatieleider beoordeelt in overleg met de mentor of dit door de mentor opgepakt kan worden en welke ondersteuning nodig is.
4. Maak een stimuleringsplan.
5. Overleg stimuleringsplan met ouders. Zoek afstemming met ouders en bepaal samen interventies voor (eventueel) thuis en op de groep.
6. Voer plan 6 a 8 weken uit en evalueer samen met ouders. Indien doelen zijn behaald, dan einde traject. Indien doelen niet zijn behaald, dan samen met ouders, locatieleider (en eventueel) extern betrokkenen vervolgtraject bespreken.

Tijdens dit traject kan afgestemd of advies gevraagd worden aan de jeugdgezondheidszorg in de gemeente. Ook de coaches adviseren in deze situaties, vanuit het uitgangspunt van pedagogische en educatieve kwaliteit.

Op deze wijze wil GO! Kinderopvang de ouders en het kind op een zo goed mogelijke manier ondersteunen en begeleiden. We zien de ouders als hoofdverantwoordelijken met betrekking tot hun kind en daarom moet, indien het kind niet in gevaar komt, hun beslissing ten aanzien van het kind geaccepteerd en gerespecteerd worden. Als er door het opvallende gedrag vermoedens van kindermishandeling zijn, wordt er gehandeld volgens de meldcode "huiselijk geweld en kindermishandeling". De aandachtsfunctionaris kan ondersteunen en adviseren ten aanzien van de te nemen stappen.

Uitgangspunt 2: Ruimte voor eigenheid van het kind

Een kind wordt in een veilige, warme, vertrouwde en respectvolle omgeving opgevangen, waarin ruimte is voor de eigenheid van het kind.

De peuterspeelzaal wil kinderen de ruimte geven zich te ontwikkelen. Dit door het bieden van een veilige en geborgen plek waar ouders en kinderen graag komen. Emotionele veiligheid is voor het kind van groot belang omdat dat de basis is waarop het zich verder kan ontwikkelen. Door middel van

communicatie (verbaal en non-verbaal), het aanbieden van activiteiten passend bij de leeftijd van het kind, een gezellige en ontspannen sfeer op de groep en regelmaat in de dagindeling, schept iedere pedagogisch medewerker, binnen de eigen mogelijkheden, een veilige en vertrouwde omgeving voor de kinderen. Tijdens de haal- en brengcontacten wordt met ouders informatie uitgewisseld zodat het beeld van het kind en de ontwikkeling die het doormaakt voor ouders en leiding zo volledig mogelijk is. Overleg en afstemming met de ouders vinden we belangrijk. Informatie van de ouders geeft ons inzicht in het kind en wat het nodig heeft.

Daarnaast biedt de peuterspeelzaal een uitdagende leeromgeving en respect voor de individuele (on)mogelijkheden waarbij het doel is om het beste uit kinderen te halen. Dat betekent dat aangesloten wordt bij het niveau van het kind.

GO! Kinderopvang voldoet aan de voorwaarde van het vierogenprincipe. Door de werkwijze van de peuterspeelzaal (er zijn altijd twee volwassenen aanwezig) is dit gegarandeerd. Zie ook het Beleidsplan Veiligheid & Gezondheid, GO! Kinderopvang.

2.1. Wennen

De peuter krijgt rustig de gelegenheid om vertrouwd te raken met de nieuwe omgeving van de peuterspeelzaal. De ouder en het kind krijgen de mogelijkheid vooraf op de zaal te komen kijken. De ouders en het kind worden door de pedagogisch medewerker voorbereid en begeleid bij het afscheid nemen.

Om het kind een veilig gevoel te geven kan er in de beginperiode een knuffel mee gegeven worden. Ouders mogen altijd in de loop van de ochtend/middag bellen om te horen hoe het gaat. Ook is het van groot belang dat het kind op tijd wordt opgehaald. Als het wennen niet lukt, dan wordt het wennen volgens een door de GO! ontwikkeld wenschema opgepakt. Lukt het dan nog niet, dan kan er in overleg met de ouders worden overgegaan tot het terugplaatsen op de wachtlijst, en kan er wellicht na een paar maanden opnieuw een poging gedaan worden.

2.2. Speelleeromgeving

De inrichting van een peuterspeelzaal speelt een belangrijke rol in de wijze waarop peuters kunnen leren en ontdekken. Een rijke speelleeromgeving nodigt uit tot spelen, ontdekken en samenzijn. Vanuit dit uitgangspunt zijn de peuterspeelzalen met zorg ingericht, met hoeken waar gespeeld en ontdekt kan worden en met materialen die uitnodigend zijn. Door het goed inrichten van binnen- en buitenruimtes worden de voorwaarden geschapen voor de veiligheid, het welzijn en het spelend leren van peuters.

2.3. Ophalen

We verwachten van ouders dat zij het bij de pedagogisch medewerkers van de groep aangeven als het kind door iemand anders gehaald wordt dan gebruikelijk of volgens afspraak. Als de medewerkers niet op de hoogte zijn dat een kind door een ander wordt opgehaald nemen zij eerst telefonisch contact met de ouder op. Zonder toestemming van de ouders kunnen zij het kind niet aan een ander meegeven.

2.4. Meldcode kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag

Bij vermoeden van kindermishandeling en seksueel misbruik wordt het 'Protocol kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag' voor de kinderopvang' gebruikt. Dit protocol bestaat uit drie routes:

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie (sinds 1 januari 2019 met het nieuwe, bijbehorende afwegingskader).
- Meldplicht bij een vermoeden van een gewelds- of zedendelict door een medewerker.
- Stappenplan seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Op alle groepstablets van GO! staat een meldcode app. Deze app is speciaal toegespitst op het protocol dat wij hanteren. Alle locatieleiders binnen GO! zijn tevens aandachtfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling. Bij zorgen of signalen neemt de medewerker eerst de stap naar de locatieleider. Daarnaast is er een indirecte aandachtfunctionaris. De aandachtfunctionaris kan GO!-breed betrokken worden en registreert het gebruik van de meldcode binnen GO!.

Als de stappen 1 t/m 4 van de meldcode doorlopen zijn en de conclusie is dat er een zorgmelding nodig is, dan kan dat online via Veilig Thuis Flevoland, op veiligthuisflevoland.nl. Alle documenten die de meldcode ondersteunen, zijn te vinden op onze interne kennisbank op intranet.

Uitgangspunt 3: Respect voor anderen en zichzelf

Een kind krijgt de mogelijkheid een gevoel van eigenwaarde te ontwikkelen, zichzelf te respecteren en daarnaast respect voor anderen en andermans eigendommen te hebben.

Op de peuterspeelzaal is er veel aandacht voor het feit dat een kind samen met andere kinderen een groep vormt, rekening moet houden met andere kinderen en, uiteindelijk, zichzelf daarbinnen zelfstandig moet kunnen redden. Dit doen de pedagogisch medewerkers door een voorbeeld te stellen naar de kinderen middels hun eigen houding. Daarnaast is de pedagogisch medewerker actief bezig met:

- het stimuleren van sociaal gedrag ten opzichte van andere kinderen en de pedagogisch medewerker
- zelfredzaamheid
- activiteiten afgestemd op de leeftijd
- respect voor het kind (ruimte voor eigen gevoelens, ruimte voor fantasie, bevorderen zelfvertrouwen)
- aandacht voor normen en waarden
- kinderen plezier laten beleven

Dit wordt vorm gegeven middels activiteiten, spelletjes, kinderen stimuleren en benoemen van gedrag.

Uitgangspunt 4: Kwalitatieve en verantwoorde opvang

Op de peuterspeelzalen van GO! Kinderopvang zetten we in op pedagogische en educatieve kwaliteit. De locatieleiders, coaches en pedagogisch medewerkers dragen gezamenlijk zorg voor de juiste uitvoering. We hebben de kwaliteit van de pedagogische en educatieve uitvoering in beeld, door onze kwaliteitscyclus. Daarvoor gebruiken we verschillende instrumenten.

Kwaliteitsklaverblad:

GO! Kinderopvang heeft een eigen kwaliteitscyclus ontwikkeld (zie: Beschrijving werkwijze kwaliteitscyclus, GO! Kinderopvang, juni 2016), die we het Kwaliteitsklaverblad noemen. Deze is gebaseerd op het Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen, van 2014, dat sinds 2015 door de GGD wordt gebruikt bij de inspectie van de kinderopvang.

Het Kwaliteitsklaverblad beschrijft de kwaliteitscyclus van GO! Kinderopvang. Deze cyclus draagt bij aan het realiseren van eenduidigheid in handelen GO!-breed en moet een bijdrage leveren aan het realiseren, versterken en borgen van een sterk pedagogisch basisaanbod. Door de cyclus te volgen doen we dit doelgericht, methodisch en bewust.

Het klaverblad wordt ingezet op alle opvanglocaties. Het pedagogisch handelen wordt in kaart gebracht met behulp van monitors op vier aspecten: Emotionele veiligheid, Persoonlijke competentie, Sociale competentie en Overdracht van waarden en normen. Met de uitkomsten wordt een plan per groep gemaakt, met afspraken over evaluatiepunten en evaluatiemomenten. De pedagogisch coach ondersteunt in de uitvoering van deze kwaliteitscyclus. De pedagogisch coach heeft een actieve rol in de monitoring, als onderdeel van de kwaliteitscyclus. Ook is de coach betrokken bij de evaluatie van de uitkomsten van de monitors. De pedagogisch coach kan een bijdrage leveren aan de verbeterplannen die door het team met de locatieleiders worden opgesteld. In de verbeterplannen wordt beschreven welke actie door wie wordt opgepakt, om dit vervolgens gezamenlijk te evalueren. Op deze manier werkt de pedagogisch coach zowel ondersteunend aan de locatieleider met het team, als ondersteunend aan de individuele medewerker. Het kwaliteitsklaverblad is in 2016 op de locaties in Lelystad ingevoerd. In Almere en Zeewolde wordt dit stapsgewijs ingevoerd vanaf 2020.

Kwaliteitskalender

Op de VVE-locaties in Lelystad gebruiken we sinds 2002 ons eigen kwaliteitssysteem (VVE-kwaliteitskalender), om de educatieve kwaliteit te monitoren. De Kwaliteitskalender geeft inzicht in de realisatie van VE-kwaliteit op locatieniveau en organisatiebreed. Jaarlijks wordt op vijf onderdelen, per groep, een monitor ingevuld en de educatieve kwaliteit in beeld gebracht op de onderdelen speelleeromgeving, beredeneerd handelen, ouderbetrokkenheid, doorgaande lijn en opbrengstgericht werken. De uitkomsten van de monitor worden opgenomen in een ontwikkelijst, waarin beschreven wordt welk onderdeel ontwikkeling behoeft, een uitwerking naar doelen, te ondernemen acties en wie wat doet, wanneer en hoe vaak. Ook wordt de evaluatiedatum per item bepaald.

Overige kwaliteitsmonitoring

Voor monitoring van de educatieve kwaliteit in Almere, volgen we de gemeentelijke inzet. De kwaliteit wordt hier gemeten met de stedelijke kwaliteitsschaal VVE.

(https://lea.almere.nl/fileadmin/sites/LEA/Stedelijke_kwaliteitsschaal_VVE_2019.pdf).

Voor Zeewolde moet de wijze van kwaliteitsmonitoring nog bepaald worden. We verwachten vanaf 2023 gebruik te kunnen maken van de PiB, om de educatieve kwaliteit te monitoren (zie ook "invoering PiB").

Invoering van de PiB vanaf 2022

In 2020 zijn we een onderzoek gestart naar de wijze waarop de verschillende kwaliteitssystemen binnen GO! Kinderopvang zich tot elkaar verhouden, en in hoeverre zij bijdragen aan het realiseren en monitoren van kwaliteit van het pedagogische aanbod en het educatieve VE-aanbod op de afzonderlijke locaties en GO!-breed. In 2021 is besloten om, GO!-breed, een nieuw monitoringsinstrument voor pedagogische kwaliteit in te voeren: Pedagogische praktijk in Beeld (PiB). (<https://pedagogischepraktijkinbeeld.nl/>)

De PiB is een zelfevaluatie-instrument voor de kinderopvang, ontwikkeld door NJI en KindRdam en wordt beheerd door het landelijk Expertisecentrum Kinderopvang.

De PiB-monitor is optimaal afgestemd op de GGD-inspectie omdat de monitor dezelfde vier basisdoelen als de GGD hanteert: Emotionele veiligheid, Persoonlijke competentie, Sociale competentie en Overdracht van normen en waarden. Daarnaast wordt in PiB ook de Kwaliteit van de leefomgeving in kaart gebracht.

Eén van de voordelen van dit instrument is dat het digitaal kan worden ingevuld, waardoor we op verschillende manieren analyses kunnen uitvoeren. Daarmee krijgen we inzicht in de pedagogische kwaliteit op verschillende niveaus zoals per groep, per werksoort, per afdeling, enz. Dat geeft richting aan het verbeteren, dan wel op peil houden van onze kwaliteit. En het biedt perspectief om gericht van en met elkaar te leren. De invoering van PiB wordt in 2022 gefaseerd gerealiseerd.

In 2022 wordt de PiB door het Landelijke Expertisecentrum Kinderopvang doorontwikkeld om ook de educatieve kwaliteit te evalueren. Naar verwachting kan met ingang van 2023 dit onderdeel binnen GO! in gebruik genomen worden.

Uitgangspunt 5: Continuïteit

Uitgaande van een veilige en vertrouwde omgeving waarin een kind zich optimaal kan ontwikkelen, zijn structuur en continuïteit belangrijke begrippen. Structuur geeft kinderen een houvast waarmee een bijdrage wordt geleverd aan het gevoel van veiligheid en vertrouwdheid.

Structuur wordt geboden door middel van een vast dagritme. Met dagritme kaarten is op de zaal duidelijk zichtbaar hoe het dagdeel zal verlopen. Dit dagritme is altijd hetzelfde. De pedagogisch medewerker neemt ook, bij de start van het dagdeel de dagritme kaarten met de kinderen door.

Hierdoor weet een kind wat het kan verwachten en wat er op een dag gebeurt. Het ritme en de vaste rituelen die gebruikt worden op een dag, bieden een kind houvast.

Continuïteit wordt geboden door vaste medewerkers op de groep. En bij afwezigheid van de vaste pedagogisch medewerker wordt bij voorkeur een vaste, bekende, invalkracht ingezet. Maar ook vaste rituelen en liedjes dragen bij aan de continuïteit.

Vast onderdeel van aanbod is het vieren van feesten. Zo wordt de verjaardag van het kind in overleg op de peuterspeelzaal gevierd. De ouders worden hierbij uitgenodigd. Er wordt voor het kind gezongen, een muts gemaakt en het kind mag trakteren. De ouders wordt gevraagd voor een verantwoorde en gezonde versnapering te zorgen.

Aan het einde van het schooljaar vindt er een eindfeest plaats, meestal in de laatste twee weken voor de zomervakantie. Dit feest wordt rond een bepaald thema georganiseerd b.v. boerderijfeest, kabouterfeest, dierenfeest. Voorafgaand aan het eindfeest wordt er ongeveer 2 à 3 weken met dit thema 'gewerkt'. Andere feesten die gevierd worden zijn onder andere Pasen, Moederdag, Vaderdag, St. Maarten, Sinterklaas, Kerst, geboorte van broertje of zusje, enz. Maar ook wordt er aandacht gegeven aan feesten vanuit andere tradities. De wijze van vieren van een feest wordt door de eigen speelzaal ingevuld.

Uitgangspunt 6: Actief leren

Het uitgangspunt van actief leren is dat kinderen kennis verwerven en vaardigheden ontwikkelen door actief betrokken te zijn bij mensen, materialen, gebeurtenissen en ideeën. Dus door zelf te doen en te onderzoeken, leren kinderen. Pedagogisch medewerkers ondersteunen het actief leren. Zij bieden

kinderen een uitdagende leeromgeving, helpen hen hun spel uit te breiden, praten met de kinderen over wat ze aan het doen zijn en helpen hen om problemen zelf op te lossen.

Voorbeelden zijn:

- De pedagogisch medewerker legt materialen op tafel zoals pijpenragers, wc-rolletjes, chenilledraad, lijm, papier, enz. De kinderen mogen zelf aan de slag met de materialen. Zo ontdekken ze hoe het voelt, wat je aan elkaar kunt plakken, of het buigzaam is, enz. De pedagogisch medewerker begeleidt het spel door te benoemen, het kind na te doen, vanuit het nadoen een voorbeeld geven van hoe het materiaal gebruikt kan worden, de kinderen op elkaars activiteit te wijzen ("kijk wat Sem heeft gemaakt").
- Bij het buitenspelen de kinderen de ruimte geven om zelf de omgeving te ontdekken door hen te laten graven, met water en zand te laten spelen en kleine beestjes te laten pakken. De pedagogisch medewerker benoemt wat het kind doet en sluit aan bij wat het kind doet. De pedagogisch medewerker probeert door vragen te stellen ("wat zou er gebeuren als je het water door die buis giet?") het kind aan te zetten tot het uitproberen van nieuwe handelingen.

Uitgangspunt 7: Interactie tussen kind en professional

Een goede interactie tussen kind en pedagogisch medewerker levert een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de pedagogische doelen zoals die in de uitgangspunten 1, 2 en 3 zijn verwoord. Kwaliteit van deze interactie bepaalt ook de kwaliteit van het aanbod en draagt zo bij aan het welbevinden van kinderen.

Goede interactie is interactie die kindvolgend is. Daarbij zijn zes interactievaardigheden te onderscheiden:

1. Sensitieve responsiviteit: een warme en begripvolle houding. Meevoelen en meeleven met kinderen.
2. Respect voor autonomie: rekening houden met de eigenheid van kinderen. Activiteiten en planning zoveel mogelijk afstemmen op de wensen en voorkeuren van kinderen.
3. Structureren en leidinggeven: kinderen meenemen in de structuur van de dag. Kinderen weten wat ze gaan doen en wat er van hen verwacht wordt.
4. Praten en uitleggen: kinderen uitleggen en benoemen wat een kind ziet, hoort, voelt en doet.
5. Ontwikkeling stimuleren: kinderen stimuleren in hun brede ontwikkeling. Kinderen worden uitgenodigd steeds een stapje verder te doen.
6. Begeleiden van onderlinge interacties: de groepssituatie gebruiken om kinderen te begeleiden in hun sociale vaardigheden. Kinderen worden gestimuleerd om positieve relaties aan te gaan.

Uitgangspunt 8: Beredeneerd en opbrengstgericht werken

De ontwikkeling van de peuter wordt tijdens de peuterspeelzaalperiode in beeld gebracht. Als de peuter met 4 jaar de peuterspeelzaal verlaat, dan heeft(hebben) de pedagogisch medewerker(s) een goed beeld van de peuter. Aan de hand van een kindobservatielijst- of systeem wordt de brede ontwikkeling van een kind in beeld gebracht. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de mentor van het kind. Op de reguliere peuterspeelzalen wordt twee keer het document ingevuld; als het kind 3 jaar en 3 jaar en 10 maanden oud is.

Op de VE peuterspeelzaal vindt er, gedurende de periode dat een kind de speelzaal bezoekt, drie keer een registratiemoment plaats. De brede ontwikkeling met bijzondere aandacht voor de taalontwikkeling, wordt dan in kaart gebracht. De uitkomsten van deze registratie worden geëvalueerd en dit bepaalt het vervolgaanbod voor de peuter (zie methodisch handelen, PDCA-cyclus). Dit noemen we beredeneerd handelen.

Er worden op de VE-locaties verschillende kindvolgsystemen gebruikt, passend bij de VVE-methode die gebruikt wordt. In Lelystad is dat het Kind Observatie en Registratiesysteem (KOR) van Kaleidoscoop. In Almere wordt gebruik gemaakt van het kindvolgsysteem "Inzichtelijk". In Zeewolde wordt de ontwikkeling van het kind geobserveerd en geregistreerd middels "KIJK".

De peuterspeelzalen en basisscholen hechten groot belang aan de doorgaande lijn. Vanuit het gebruikte kindvolgsysteem wordt de overdracht naar de basisschool gedaan. Het overdrachtsdocument wordt, als het kind 4 jaar wordt, aan de school overgedragen. Dit wordt ook met de ouder(s) besproken.

Er zijn binnen elke gemeente afspraken gemaakt en vastgelegd over de inhoud en de procedure van de overdracht van de peuterspeelzaal naar de basisschool. Daarin stuurt de peuterspeelzaal, na

bespreking met de ouders, het document naar de school waar het kind heen gaat. Ook zijn er afspraken met betrekking tot al dan niet warme overdracht van de gegevens tussen de pedagogisch medewerker en leerkracht onderbouw. De ouders worden hierover geïnformeerd bij inschrijving op de speelzaal. Als ouders bezwaar maken tegen deze werkwijze, dan kan er geen document overgedragen worden. Aan de school wordt gemeld dat ouders geen toestemming verlenen voor de overdracht zoals afgesproken.

Uitgangspunt 9: Rijke speelleeromgeving

De groepsruimtes zijn zo ingericht dat de kinderen verschillende ervaringen op kunnen doen. Zo zijn er hoeken gerealiseerd zoals een bouwhoek, een boekenhoek, een atelier en een huishoek. Een hoek biedt kinderen de mogelijkheid om zelfstandig nieuwe ervaringen op te doen. Daarnaast is er voldoende ruimte om te spelen.

Als er volgens een bepaald thema wordt gewerkt, dan is dat terug te zien in de ruimte doordat voorwerpen of afbeeldingen passend bij het thema in de ruimte opgehangen of neergelegd zijn. Op de thematafel zijn passende voorwerpen, boekjes en materialen uitgesteld.

De materialen en inrichting dagen uit tot spelen en onderzoeken. De materialen worden zo aangeboden dat kinderen materialen zelf kunnen pakken en ook weer opbergen. In de buitenruimte is er de mogelijkheid om te fietsen, klimmen en het ervaren van de natuur, zoals gras, haagjes en planten.

Uitgangspunt 10: Samenwerking en afstemming met ouders

Om kinderen optimale ontwikkelkansen te kunnen bieden, is een goede samenwerking en afstemming tussen ouders en de peuterspeelzaal van groot belang. Op de peuterspeelzaal wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd door de inzet van een erkend VVE-programma. Onderdeel daarvan is ouderbetrokkenheid. We verwachten dat ouders hun verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van de ontwikkelingsstimulering van hun kind. Door de combinatie van goede stimulering op de groep en thuis, leveren alle partijen een bijdrage aan de optimale talentontwikkeling van het kind.

Goed contact en regelmatig overleg tussen ouders en peuterspeelzaal is onderdeel van goed peuterspeelzaalwerk. Hierdoor kunnen ouders en pedagogisch medewerkers de verschillende leefwerelden voor het kind “verbinden”. Pedagogisch medewerkers en ouders stemmen hun handelen op elkaar af om te voorkomen dat het voor kinderen onduidelijk wordt. Dit creëert veiligheid en betrouwbaarheid voor zowel het kind als de ouder en de mogelijkheid om in te spelen op individuele behoeften van het kind.

Afstemming en informatie-uitwisseling is daarbij van groot belang. Dit is bij voorkeur tweerichtingsverkeer. De ouders worden zoveel mogelijk betrokken bij het aanbod en aanpak op de groep, waarbij de groep de ouders informeert. Maar ook andersom, geven de ouders aan de groep informatie over de thuissituatie en het kind. De pedagogisch medewerkers kunnen deze informatie weer gebruiken bij het vormgeven van het aanbod op de groep.

We streven naar het realiseren van een wederkerige relatie. Dit wordt ook wel pedagogisch partnerschap genoemd. Daar wordt onder verstaan:

De wederzijdse en gelijkwaardige betrokkenheid van ouders en peuterspeelzaal bij de opvoeding en de begeleiding van kinderen, om zo optimaal mogelijke omstandigheden te realiseren voor de ontwikkeling van kinderen, thuis en op de peuterspeelzaal.

Vanuit de gedachte van het pedagogisch partnerschap is er sprake van een gelijkwaardige relatie, waarin ieder zijn/haar eigen rol heeft en herkent. Door wederzijdse belangstelling en interesse leert men van elkaar en worden inzichten uitgewisseld. De ouder doet dit vanuit de rol als eindverantwoordelijke voor het kind, de medewerker van de peuterspeelzaal als professional.

In een goed contact tussen pedagogisch medewerker en ouder is er wederzijds vertrouwen in elkaar, en wordt er gezamenlijk gewerkt aan een vertrouwensband. Daarbij is het partnerschap niet een doel op zich, maar gaat het om de bijdrage aan de ontwikkeling van het kind. Het kind staat centraal!

GO! hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:

- Ouders voelen zich welkom.
- Ouders krijgen regelmatig informatie over het aanbod, algemeen en in relatie tot hun kind.
- Ouders krijgen voldoende gelegenheid om hun wensen en hun kritiek over te brengen.
- Ouders worden betrokken bij de uitvoering.
- Ouders met verschillende visies en gewoonten in de opvoeding voelen zich geaccepteerd en gerespecteerd; er is ruimte voor verscheidenheid.
- Er is ruimte voor vragen en advies ten aanzien van opvoeding en verzorging.

- Als een ouder onvoldoende Nederlands spreekt cq begrijpt, dan vragen we de ouder iemand mee te nemen die als vertaler kan optreden.

In de wederkerige relatie met ouders in het kader van het pedagogisch partnerschap, vragen we van ouders respect voor dit uitgangspunt. Daarbij, de bereidheid om informatie te geven die van belang is voor het betreffende kind, zodat we in staat zijn een goed aanbod voor het kind te realiseren.

10.1. Informatie-uitwisseling

Gedurende de periode dat de peuter de peuterspeelzaal bezoekt, zijn er een aantal momenten waarop informatie-uitwisseling tussen ouder(s) en pedagogisch medewerker(s) plaats vindt. Ieder kind krijgt een mentor aangewezen die zorg draagt voor het in beeld brengen van de ontwikkeling van het kind, die bijzonderheden met de ouder bespreekt en die voor de ouder het aanspreekpunt is als deze bijzondere zaken wil doorgeven. De mentor nodigt de ouder uit voor de verschillende gesprekken.

10.1.1. Intakegesprek

Het intakegesprek is de start van het contact tussen ouders, kind en peuterspeelzaal. Het gesprek vindt plaats zo'n 1 á 2 weken vóór de plaatsingsdatum. De mentor van het kind maakt de afspraak met de ouder en voert dit gesprek. Dit gesprek vindt voor de reguliere peuterspeelzalen en de VE-peuterspeelzalen in Almere op de zaal plaats. Voor plaatsing op de VE-peuterspeelzaal in Lelystad vindt het intakegesprek bij het kind thuis plaats. De pedagogisch medewerker komt dan thuis op bezoek om zo kennis te maken met de ouders en het kind. Dit intakegesprek duurt ongeveer 30 minuten. Wat tijdens het intakegesprek aan de orde moet komen is vastgelegd in een "handleiding intake".

Tijdens het intakegesprek wordt alles met betrekking tot de opvang op de peuterspeelzaal besproken. De grote lijnen, maar juist ook de details. Het intakegesprek heeft twee doelen. Ten eerste gaat het om het verkrijgen van alle informatie betreffende het kind. Ten tweede is het belangrijk alle informatie betreffende de peuterspeelzaal door te spreken en de ouders zo te informeren over de gang van zaken.

Het intakegesprek is het eerste echte contact dat de ouder(s) hebben met de peuterspeelzaal. Het is belangrijk dat de ouders na het intakegesprek het gevoel hebben dat ze hun kind met een gerust hart kunnen komen brengen. Nadrukkelijk wordt ook naar de verwachtingen van de ouders ten aanzien van de peuterspeelzaal gevraagd.

10.1.2. Schriftelijke informatie

Ouders worden geïnformeerd over zaken die de peuterspeelzaal in het bijzonder aangaan middels een nieuwsbrief vanuit de peuterspeelzaal en via het informatiebord op de peuterspeelzaal. Daarnaast verschijnt vanuit GO! regelmatig een nieuwsbrief voor ouders. Hierin wordt algemene informatie over GO! gegeven. Daarnaast is website van GO! Kinderopvang (www.go-kinderopvang.nl) een belangrijke bron van informatie.

10.1.3. Konnect

Iedere ouder kan inloggen op het ouderportaal van Konnect. Dit ouderplatform biedt GO! Kinderopvang de mogelijkheid om digitaal met ouders te communiceren. Een ouder kan hier foto's bekijken die op de groep gemaakt zijn. Daarnaast biedt het ouders de mogelijkheid om digitaal facturen en jaaroverzichten te zien en om wijzigingen in de persoonlijke gegevens via Konnect door te geven.

De foto's worden alleen met ouders van de groep van het kind gedeeld. De privacyregels rondom deze foto's worden vooraf bij de ouder aangegeven. Indien een ouder bezwaar heeft tegen het publiceren van foto's van zijn kind op het ouderportaal, dan kan een ouder dit bij de pedagogisch medewerker aangeven. Er worden dan geen foto's geplaatst.

Konnect wordt ook gebruikt om nieuwsbrieven en nieuwsberichten aan ouders te versturen. Op deze manier worden ouders op de hoogte gehouden van verschillende ontwikkelingen. Tevens kunnen ouders het pedagogisch beleid, protocollen en andere relevante informatie via Konnect inzien. Daarnaast kan de ouder informatie vinden via de digitale media zoals de website van GO! Kinderopvang, Facebook en Instagram.

Het persoonlijke contact met ouders blijft van groot belang bij de peuterspeelzalen. Dat betekent dat de digitale communicatie het persoonlijke contact niet kan vervangen en alleen een aanvulling kan zijn. Het blijft dus belangrijk dat pedagogisch medewerkers en ouders iedere dag een persoonlijke overdracht omtrent belangrijke zaken van het kind doen.

10.1.4. Haal- en brengcontact

Tijdens de inloop in de ochtend en de middag is er gedurende het eerste kwartier de mogelijkheid om informatie uit te wisselen. Dit geldt ook voor het laatste kwartier van het ochtend- of middagdagdeel. De exacte tijden kunnen per peuterspeelzaal iets afwijken van elkaar; de juiste tijd is te vinden in het informatieblad van de vestiging.

Tijdens de haal- en brengmomenten is er de mogelijkheid om kort informatie over het kind uit te wisselen. De ouder vertelt hoe het kind thuis is; de pedagogisch medewerker kan vertellen wat zij van het kind op de peuterspeelzaalochtend of –middag gezien heeft. Ook kan op dat moment de pedagogisch medewerker de ouder informeren over bijzonderheden rond het kind of bijzondere gebeurtenissen op de peuterspeelzaal.

Ouders wordt gevraagd om het eerste kwartier op de peuterspeelzaal erbij te blijven en met het kind een spel of boekje te pakken. Dit draagt bij aan een goede manier van afscheid nemen.

10.1.5. Ontwikkelingsstimulering thuis

Op de VE-peuterspeelzaal wordt de ontwikkeling van kinderen actief gestimuleerd. Dat wordt gedaan door een afgestemd VE-aanbod aan te bieden. Dat aanbod kan alleen succesvol zijn als ouders thuis ook met ontwikkelingsstimulering aan de slag gaan. De pedagogisch medewerkers spreken de ouder continu aan op deze verantwoordelijkheid. Ouders worden gemotiveerd thuis aan de slag te gaan tijdens de ouderbijeenkomsten, oudergesprekken en het meedraaien op de peuterspeelzaal. Door hen tijdens de oudergesprekken te informeren over de ontwikkeling van hun kind, kan de ouder thuis gericht aandacht geven aan stimulering van de ontwikkeling, waar nodig. De pedagogisch medewerkers ondersteunen daarin door adviezen en tips hoe dit thuis vorm kan krijgen, bijvoorbeeld door de ouder te adviseren samen met het kind activiteiten te gaan doen en daarbij de woorden van de week te gebruiken. Of door het kind voor te lezen om zo de taalontwikkeling te stimuleren. Ook kan de peuterspeelzaal materiaal en speelgoed uitlenen, zodat de ouder thuis daarmee aan de slag kan.

In Almere kan daarnaast ook verwezen worden naar VVE Thuis. De ouders krijgen dan tijdens maandelijkse bijeenkomsten uitleg over activiteiten die de ouder thuis met het kind kan doen. In Lelystad is een dergelijk aanbod niet mogelijk en wordt dit onderwerp door de pedagogisch medewerkers zelf met de ouders besproken.

10.1.6. Ouderbijeenkomsten

Op de peuterspeelzalen worden ouderbijeenkomsten georganiseerd. Dit zijn bijeenkomsten tijdens de openstelling (overdag) of in de avond. De peuterspeelzaal kijkt zelf welk moment het beste past bij de ouders die de speelzaal bezoeken. Reguliere peuterspeelzalen verzorgen elk schooljaar een ouderavond. Hierin wordt informatie gegeven over de peuterspeelzaal, dagindeling, enz. Ook kan er een spreker uitgenodigd worden om rond een thema uitwisseling te hebben. Doelstelling van ouderbijeenkomsten is het informeren van ouders, maar daarnaast ook informatie krijgen van de ouders. Zo dragen deze bijeenkomsten bij aan een goede uitwisseling van informatie tussen ouder en speelzaal. Nadrukkelijk is de doelstelling van deze bijeenkomsten om de ouders meer te betrekken bij de peuterspeelzaal en de ontwikkeling van hun kind.

Op de VE-peuterspeelzalen wordt aan de hand van het werkplan ouderbetrokkenheid van GO!, per vestiging, een passend aanbod ontwikkeld. In dit werkplan worden de concrete afspraken en de uitwerking in de praktijk voor de VE-vestiging beschreven. Dit werkplan betreft de onderdelen kwaliteit, bereik, activiteiten, monitoring en evaluatie. De inhoud van dit werkplan wordt per vestiging jaarlijks geactualiseerd. Dit aan de hand van de beschikbare gegevens, te weten:

- de analyse van de ouderpopulatie
- de frequentie en vorm van de informatie-uitwisseling met de ouders
- de analyse van de effectiviteit van de ouderbetrokkenheid-activiteiten op de peuterspeelzaal en thuis

10.1.7. Oudergesprekken

Tijdens het oudergesprek wordt informatie uitgewisseld tussen mentor en ouder(s) over de ontwikkeling van het kind.

Reguliere PSZ: In de periode dat een kind de peuterspeelzaal bezoekt, vindt er twee keer een gesprek plaats, aan de hand van het ingevulde kindvolgsysteem. Er wordt een ontwikkelingsverslag ingevuld als het kind 3 jaar en 3 maanden en 3 jaar en 10 maanden oud is. Het brengt de ontwikkeling van het kind in beeld. De mentor nodigt de ouders uit voor een gesprek hierover. Verder is er altijd de mogelijkheid om buiten deze momenten om, op initiatief van de ouder(s) en/of de pedagogisch medewerker(s), een afspraak te maken om het gesprek over een kind te hebben. Bij doorstroom wordt dit formulier, na ondertekening en bespreking met de ouder, door de groep overgedragen. Dit kan zijn naar een andere groep binnen GO! Kinderopvang of naar een andere vervolginstantie (bijv. basisschool).

VE-PSZ: Er vindt, gedurende de periode dat een kind de speelzaal bezoekt, drie keer een gesprek met de ouder plaats over de ontwikkeling van het kind. Dit aan de hand van het ingevulde VVE-kindregistratiedocument. Deze gesprekken vinden plaats binnen drie maanden na start op de peuterspeelzaal, als het kind 3 jaar oud is en als het kind 3 jaar en 10 maanden oud is. De pedagogisch medewerker nodigt de ouders uit voor een gesprek hierover. Verder is er altijd de mogelijkheid om buiten deze momenten om, op initiatief van de ouder(s) en/of de pedagogisch medewerker(s), een afspraak te maken om het gesprek over een kind te hebben. Bij doorstroom wordt dit formulier, na ondertekening en bespreking met de ouder, door de groep overgedragen. Dit kan zijn naar een andere groep binnen GO! Kinderopvang of naar een andere vervolginstantie (bijv. basisschool).

10.1.8. Aanwezigheid van ouders op de peuterspeelzaal

Het is belangrijk dat zowel ouders als kinderen zich thuis voelen op de peuterspeelzaal. Daarnaast is het van belang voor de ontwikkeling van een kind, dat datgene wat op de speelzaal aan de orde komt, ook thuis terug komt. Om de ouder goed kennis te laten maken met de speelzaal is er op elke peuterspeelzaal de gelegenheid voor ouders om, in overleg met de pedagogisch medewerker(s), één of meerdere keren een dagdeel mee te draaien. Zo kan een ouder een goed beeld krijgen van de activiteiten, de aanpak van de peuterspeelzaal en hoe het kind zich op de peuterspeelzaal beweegt.

De pedagogisch medewerker kan ook ouders vragen om te ondersteunen bij activiteiten. Bij de start van de plaatsing van een kind, bij de intake, wordt aan de ouder(s) gevraagd of deze beschikbaar is voor de inzet bij bijzondere activiteiten of zich op een andere manier kan inzetten voor de peuterspeelzaal. Daarnaast is voor de ouders zichtbaar wat er in een week gedaan wordt en welk thema centraal staat.

10.1.9. Oudercommissie

Op elke peuterspeelzaal streven we naar het vormen van een oudercommissie. Deze bestaat uit 5 à 7 leden; de voorzitter, secretaris, penningmeester en algemene leden.

De oudercommissievergaderingen vinden regelmatig plaats. Deze vergaderingen worden bijgewoond door een pedagogisch medewerker, maar kan ook zonder de pedagogisch medewerker plaats vinden. De oudercommissie helpt mee met het organiseren van ouderavonden, feesten en denkt mee en adviseert over het te voeren beleid in de peuterspeelzaal. De werkwijze en bevoegdheden van de oudercommissie zijn terug te vinden in het "reglement oudercommissie".

10.1.10. Ouderraad

De ouderraad is het adviserend orgaan waarmee de medezeggenschap van ouders op hoofdpunten van beleid van de stichting geformaliseerd wordt. De ouderraad heeft contact met de verschillende oudercommissies. Samenstelling, taak en werkwijze zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement.

10.1.11. Klachtenreglement

Als er zorgen of twijfels zijn met betrekking tot de plaatsing van een kind, dan kan de ouder dit altijd bespreken met de groepsleiding. Als de ouder liever iemand anders spreekt of ouder en groepsleiding komen er niet uit, dan kan ook contact opgenomen worden met de locatieleider. GO! heeft een interne klachtenregeling en is aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Als de ouder vindt dat de klacht intern niet goed is opgelost, dan kan de ouder de klacht bij de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen neerleggen.

10.2. Bijzondere projecten rond ouderbetrokkenheid in samenwerking met externe partners

De peuterspeelzalen werken met verschillende partners samen in het kader van ouderbetrokkenheid. Dit is zowel met de basisschool als met andere partners zoals de bibliotheek, welzijnsorganisaties of de schoolbegeleidingsdienst. Voorbeelden zijn de projecten Boekenpret, Verteltassen en VVE Thuis. Deze projecten worden door de gemeente gesubsidieerd en op verschillende peuterspeelzalen uitgevoerd. Belangrijke voorwaarde voor het slagen van deze projecten is de deelname van de ouders. De medewerkers stimuleren dit actief. In het informatieblad van de vestiging is te lezen aan welke projecten de peuterspeelzaal deelneemt.

Uitgangspunt 11: Eigenheid van de opvangsoort

Met ingang van 1 januari 2018 gelden voor alle aanbieders van peuterspeelzalen, voorscholen (peuterspeelzalen met een VE-aanbod) en kinderopvang dezelfde kwaliteitseisen en moeten ze op dezelfde wijze gefinancierd worden. Dit wordt "harmonisatie" genoemd. Dat is geregeld in de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. De peuterspeelzalen van GO! kinderopvang zijn met ingang van 1 januari 2018 in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK) geregistreerd als kinderopvang.

De peuterspeelzalen van GO! Kinderopvang voldoen aan eisen gesteld in de Wet Kinderopvang. Te onderscheiden is het regulier peuterspeelzaalaanbod en het VE-peuterspeelzaalaanbod.

De reguliere peuterspeelzaal werkt volgens ambitieniveau 1, wat staat voor "spelen, ontmoeten, ontwikkelen en signaleren". Op deze peuterspeelzaal werken twee beroepskrachten op een groep van 16 kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar.

De VE (Voorschoolse Educatie) peuterspeelzaal heeft ambitieniveau 2, wat staat voor "spelen, ontmoeten, ontwikkelen, signaleren en ondersteunen". Hier wordt gewerkt met twee beroepskrachten die beide VVE-geschoold zijn op een groep van 16 kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar. Het VE-aanbod valt onder de wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (wet OKE), aangevuld met het besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie. Hierin staan voorwaarden vermeld ten aanzien het aanbod, doorgaande lijn, ouderbetrokkenheid, overdracht van gegevens naar de basisschool en scholing.

Op de VE-peuterspeelzalen wordt gewerkt met een VE-programma. Er is hierbij veel aandacht voor de ontwikkeling van het individuele kind, met name de taalontwikkeling. Vanuit de VE-doelstelling wordt gezocht naar een goede aansluiting met de basisscholen in de buurt.

Binnen al deze vormen van peuterspeelzaalwerk, worden dezelfde pedagogische uitgangspunten gehanteerd. Deze sluiten aan bij de GO!-brede pedagogische uitgangspunten zoals die in de **Oranje Paraplu** (pedagogisch beleid GO! Kinderopvang) geformuleerd zijn.

Uitgangspunt 12: Afstemming/aansluiting externe partners

De peuterspeelzaal in een wijk, richt zich met name op de kinderen in die wijk. Daartoe heeft een peuterspeelzaal contact met andere instanties in de wijk die zich met kinderen bezig houden. Zo is er contact met de scho(o)l(en) in de wijk. Er vindt overdracht van informatie over het kind plaats.

Daarnaast is er vanuit de VE-peuterspeelzalen overleg met de VVE-scholen over de inhoud van het aanbod en vindt er afstemming plaats rond thema's, inhoud van de gehanteerde VVE-programma's en de doorstroom van kinderen. Ook vindt afstemming plaats met betrekking tot gezamenlijke feesten. De mate waarin de afstemming plaats vindt verschilt per locatie, waarbij het de intentie van GO! is om op elke locatie inhoudelijke samenwerking en afstemming met de basisschool te realiseren.

De peuterspeelzalen hebben ook intensief contact met de wijkverpleegkundige van het consultatiebureau. Eens in de drie maanden is er overleg tussen de wijkverpleegkundige en de pedagogisch medewerkers van de speelzaal. In dit overleg kunnen kinderen waar men zich zorgen over maakt besproken worden of kunnen inhoudelijke onderwerpen aan bod komen. De pedagogisch medewerker zal altijd de betrokken ouders hierover informeren. Daarnaast kan er contact rond een individueel kind zijn met andere partners zoals CJG/Oké-punt, JGT, Triade, Vitree, MEE, enz.

Uitgangspunt 13: Vastgestelde wet- en regelgeving

Om goede en verantwoorde opvang te organiseren zijn afspraken en regels noodzakelijk. GO! Kinderopvang volgt de vastgestelde wet en regelgeving. Daarnaast wordt uitgegaan van de volgende voorwaarden.

13.1 Leveringsvoorwaarden

Bij het contract dat een ouder met GO! Kinderopvang afsluit ontvangen zij de leveringsvoorwaarden waarin de zakelijke kant van de opvang is geregeld.

13.2. De groepen

GO! Kinderopvang volgt de kwaliteitsregels zoals deze in de Wet Kinderopvang staan beschreven. Dit betreft de eisen met betrekking tot de pedagogisch medewerker-kind-ratio.

13.3. Openingstijden

Voor verschillende vestigingen gelden ook verschillende openingstijden. De peuterspeelzaal kent een ochtend- en een middagopenstelling.

13.4. Werkwijze, protocollen en beleid

De werkwijze van GO! Kinderopvang is beschreven in beleidsstukken. Deze zijn voor de medewerkers aangevuld met protocollen en werkprocessen. Deze zijn terug te vinden in de kennisbank op intranet onder "Pedagogiek", "Pedagogische kwaliteit", "Activiteiten" en "VVE".

Voor de peuterspeelzalen zijn hier de meest actuele beleidsstukken, protocollen en benodigde formulieren te vinden.

De beleidsdocumenten zijn voor de ouder in te zien via Konnect. Tevens kan de ouder er om vragen bij de medewerkers van de groep of de leidinggevende van de vestiging.

Voor alle protocollen en werkwijzen geldt te allen tijde dat ze bewust moeten worden ingezet om ze te laten werken. Om dit bewustzijn op peil te houden is het belangrijk om hier aandacht voor te houden door deze in werk- en teamoverleggen met de medewerkers continu bespreekbaar te maken.

- GO! Kinderopvang werkt met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Volgens de hierin opgenomen wettelijke regels is er een aandachtsfunctionaris aangesteld die bij meldingen wordt ingeschakeld en het proces volgt (zie ook 2.4).
- Er is een zorgstructuur beschreven, met de route die gevolgd wordt bij zorgen rondom de ontwikkeling van een kind. Hierin is onder andere ook het signaleren en opvolgen van signalen opgenomen. (zie ook 1.10).
- Binnen de organisatie wordt gewerkt aan een open aanspreekcultuur. Leidinggevende en medewerker gaan half jaarlijks met elkaar in gesprek over het werk en het functioneren, aan de hand van een vast format "het GO! Gesprek". De focus van de gesprekken ligt op een waardevolle, toekomstgerichte dialoog. Doel is de groei en ontwikkeling van de medewerkers.
- De medewerkers gedragen zich conform de beroepscode kinderopvang.

13.5 Uitvoering van VE

In de landelijke wet- en regelgeving met betrekking tot VE is vastgelegd dat vanaf 1 augustus 2020 gemeenten een minimaal aanbod dienen te realiseren van 16 uur voorschoolse educatie per week, oftewel 960 uur per jaar. Dat betekent dat elk VVE-kind recht heeft op 960 uur VE, verdeeld over 1,5 jaar. Het peuterspeelzaalaanbod vindt plaats in de schoolweken, dus 40 weken per jaar. Dat betekent 960 uur, verdeeld over 1,5 jaar = 60 weken = 16 uur per week.

GO! Kinderopvang geeft dat als volgt vorm:

- Op de VE-peuterspeelzalen van GO! Kinderopvang wordt op alle dagdelen het VE-aanbod gedaan.
- Het peuterspeelzaalaanbod is verdeeld over 40 weken per jaar. Om de 960 uur VE-aanbod te realiseren, worden VVE-kinderen, vanaf 2,5 tot 4 jaar geplaatst voor 16 uur per week.
- De wijze waarop de 16 uur per week wordt aangeboden, kan per locatie verschillen. Dit is afhankelijk van de openstelling per locatie.
  - Locatie met openstelling van 4 uur per dagdeel: Een VVE-kind wordt geplaatst voor 4 dagdelen per week. Daarmee is een aanbod van 16 uur per week gerealiseerd.
  - Locaties met openstelling van minder dan 4 uur per dagdeel. Door combinatie van plaatsing op meerdere dagdelen, meestal 5, wordt het aanbod van 16 uur gerealiseerd.

De keuze voor de lengte van een dagdeel wordt per locatie bepaald. Factoren die daarin meetellen zijn de wens van de ouder(s), de historie van de peuterspeelzaal, de afstemming met de school en praktische aspecten.

In het informatieblad van de vestiging wordt beschreven wat de exacte openstelling van de locatie is, welke dagdelen en hoeveel uur. Ook wordt daarin vermeld hoe vervolgens de 16 uur in de praktijk uitgevoerd wordt.

Door de gemeente zijn VVE-criteria vastgesteld op basis van het opleidingsniveau van de ouders, de thuistaal die gesproken wordt en het ontwikkelingsniveau van het kind. Als een kind op grond van deze criteria een weging krijgt, dan mag het kind vier dagdelen geplaatst worden, waarbij er slechts twee dagdelen in rekening worden gebracht. Het consultatiebureau bepaalt aan de hand van de gemeentelijke criteria, welke kinderen voor VE in aanmerking komen.

13.6. Opleiding

De pedagogisch medewerkers die op de peuterspeelzaal werken zijn allen gediplomeerd, op het niveau overeenkomstig de CAO-Welzijn. Dat betekent een opleiding op MBO-3 niveau, bij voorkeur gericht op het werken met kinderen. De assistenten op de reguliere peuterspeelzaal hebben een vooropleiding op 2-niveau. Zij volgen of zijn voornemens te starten met de opleiding SPW-3, waarmee ze opgeleid worden tot bevoegd pedagogisch medewerker.

De VVE-pedagogisch medewerkers hebben naast hun MBO-3-opleiding een aanvullende training cq opleiding gevolgd in een VVE-programma zoals Kaleidoscoop of Puk en Ko. Ze zijn daarmee gecertificeerd om dit programma te mogen uitvoeren. Welk programma gevolgd wordt hangt af van de eisen die de gemeente daarin stelt.

Daarbij voldoen zij aantoonbaar aan het gestelde VVE-taalniveau te weten 2F voor schrijfvaardigheid en 3F voor spreek- en luistervaardigheid. Deze eisen zijn afkomstig uit de Referentieniveaus taal van de commissie Meijerink.

Op de VE-peuterspeelzalen is er inzet van beroepskrachten met een hbo-opleiding. Zij adviseren en ondersteunen de pedagogisch medewerkers op de VVE-zalen met het gericht vorm geven van hun aanbod. Methodisch werken en rekening houden met de individuele ontwikkelingsbehoeftes van peuters, zijn daarbij belangrijke thema's. In het kader van deskundigheidsbevordering worden ieder jaar cursussen aangeboden die gericht zijn op activiteiten of vaardigheden.

13.7. Andere medewerkers

Op de groepen werken wij ook met pedagogisch medewerkers die in opleiding zijn (stagiaires). Stagiaires werken onder de verantwoordelijkheid van een stagebegeleider die ook op de locatie werkt. Er worden afspraken gemaakt over de contactmomenten tussen stagiaire en stagebegeleider, waarbij de voortgang besproken wordt (wat gaat goed, wat kan beter), leerdoelen, vragen en planning. Stagiaires mogen tijdens hun stage nooit de eindverantwoordelijkheid dragen aangezien ze nog niet gediplomeerd zijn.

Taken van stagiaires zijn in toenemende mate die van de rol waarvoor ze stagelopen. Bij GO! Kinderopvang is dit voor de meeste stagiaires die van Pedagogisch Medewerker niveau 3 en Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker niveau 4.

Uitgevoerde taken variëren en lopen op in complexiteit en verantwoordelijkheid gedurende de opleiding en lopen gelijk op met de opdrachten die studenten vanuit school krijgen. In het eerste jaar start dit met oriënteren op de kinderopvang en aan het einde van het derde jaar het kunnen uitvoeren van taken op die van het niveau van "vakbekwaam" en beginnend gekwalificeerd Pedagogisch medewerker. Voor stagiaires van andere opleidingen geldt een soortgelijke opbouw. De stagebegeleider begeleidt de stagiaire in deze ontwikkeling naar een professional die steeds meer verantwoordelijkheden kan en mag nemen. De adviseur leren en ontwikkelen van GO! ondersteunt de stagebegeleiders waar nodig. Het beleid, de werkwijze, taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot stages zijn vastgelegd in het Stagehandboek van GO! Kinderopvang.

Wij dragen er zorg voor dat alle medewerkers op de groep een VOG (verklaring omtrent gedrag) hebben afgegeven. Met ingang van 1 juli 2018 zijn alle medewerkers ingeschreven in het Personenregister kinderopvang.

Ook medewerkers van andere organisaties die onze medewerkers ondersteunen, vaste leveranciers en bedrijven die binnen de vestiging aan het werk zijn hebben een VOG ingeleverd en worden in het register opgenomen.

13.8. Leidinggevende

Op alle vestigingen is er een locatieleider die als leidinggevende verantwoordelijk is voor de gang van zaken op die vestiging. Deze leidinggevende rapporteert aan de regiomanager. De locatieleider is tevens het aanspreekpunt voor de ouders bij vragen die de pedagogisch medewerker niet kan beantwoorden en zaken die de vestiging aangaan.

B: Coaching: ondersteunen op pedagogische en educatieve kwaliteit

Op de peuterspeelzalen van GO! Kinderopvang worden coaches ingezet om de pedagogische en educatieve kwaliteit van de opvang te behouden, waar nodig te verbeteren en te borgen in het aanbod en handelen van de pedagogisch medewerkers.

Onder pedagogische kwaliteit verstaan we de basiskwaliteit van pedagogisch handelen. Als deze pedagogische kwaliteit op orde is, wordt er een omgeving en aanbod gerealiseerd waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen. Dit is van toepassing voor al onze opvanglocaties.

Educatieve kwaliteit gaat over de mate waarin en de wijze waarop de ontwikkeling van kinderen actief en doelgericht gestimuleerd wordt. Dit geldt met name voor de VE-opvang. Het realiseren van educatieve kwaliteit is onderdeel van de gemeentelijke VVE-prestatieafspraken.

Educatieve kwaliteit kan pas gerealiseerd worden als de pedagogische kwaliteit op orde is.

Om onze pedagogische visie en missie te realiseren, zetten we pedagogisch coaches in op de reguliere peuterspeelzalen, de intern begeleider bij de peuterspeelzalen in Zeewolde en VE-coaches op de VE-locaties in Lelystad en Almere. Zij leveren, in samenspraak met de locatieleiders, een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling, versterking, borging en daarmee het behoud van de pedagogische en educatieve kwaliteit in onze organisatie. De coaches werken boventallig. Elke locatie heeft een vaste coach.

Werkwijze pedagogische en VE-coaching

De pedagogisch coach, VE-coach en intern begeleider krijgen op verschillende wijzen input voor hun werkzaamheden:

- Uitkomsten kwaliteitsinstrument: Het team doet, onder leiding van de locatieleider en met ondersteuning van de coach, de kwaliteitsmeting aan de hand van één van de kwaliteitsinstrumenten. Op grond van de uitkomsten van de kwaliteitsmeting op de locatie wordt een verbeterplan gemaakt dat na een half jaar geëvalueerd wordt door team, locatieleider en de coach. De coach kan op onderdelen van het verbeterplan haar coaching en ondersteuning inzetten.
- Individuele coaching vraag: De individuele pedagogisch medewerker kan de pedagogisch coach benaderen met vragen voor coaching en ondersteuning voor het direct uitvoeren van haar/zijn werk (bijv. handelingsverlegenheid, (tegen)overdracht, omgang met ouders etc.).
- Coaching vraag vanuit de locatieleider: De locatieleider kan pedagogisch coach benaderen met vragen voor coaching van team en individuele medewerker (bijv. groepsruimte indeling, groepsmanagement etc.).
- Vraag vanuit regiomanager: De regiomanager kan de pedagogisch coach benaderen als hij/zij tendensen en/of hiaten ziet in het pedagogisch handelen op de locaties. Dit in afstemming met de desbetreffende locatieleider.
- Scholingsvraag: De pedagogisch coach kan workshops verzorgen die locatie overstijgend zijn en onderwerpen bieden die meerdere pedagogisch medewerkers betreffen. Ook heeft de coach een adviserende en signalerende rol in het bepalen van de scholingsbehoefte op een locatie.
- Eigen observatie: De pedagogisch coach kan zelf signaleren dat ondersteuning nodig is ten behoeve van een individuele medewerker, team, locatieleider of organisatie breed. De pedagogisch coach kan een voorstel doen voor ondersteuning hierop.

Uitgangspunten bij coaching:

- Bij individuele coaching is de pedagogisch medewerker eigenaar van het eigen coachingstraject.
- De coach bouwt samen met de pedagogisch medewerker(s) aan bewustwording, bewustzijn en verantwoordelijkheidsbesef. Er is een resultaatgerichte aanpak die in directe relatie staat tot de werkvloer.

De pedagogisch coach

De pedagogisch coach levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van de pedagogische kwaliteit in onze organisatie. Primaire focus is het realiseren van een sterke en kwalitatief hoogwaardige pedagogische basis. De Oranje Paraplu van GO! Kinderopvang omschrijft deze basis. De opdracht is om te ondersteunen in het realiseren van een optimaal ontwikkelingsgericht aanbod voor alle kinderen.

Dit doet de coach door medewerkers te coachen, zodanig dat is bijgedragen aan de professionele ontwikkeling van medewerkers en aan deskundigheids- en kwaliteitsbevordering.

De pedagogisch coach inventariseert, samen met de leidinggevenden, de coachingsbehoefte van de pedagogisch medewerkers en zet dit om in een begeleidingsplan. De pedagogisch coach ondersteunt met adviezen en coaching "on the job", in de ruime zin van het woord, zodanig dat pedagogisch beleid beter op de praktijk kan worden afgestemd.

Daarnaast levert de coach een bijdrage aan de voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het pedagogisch beleid van GO! Kinderopvang voor alle werksoorten. Dit krijgt vorm in nauwe afstemming met de beleidsadviseur en de manager pedagogische kwaliteit en beleid.

De pedagogisch coach werkt intensief samen met de leidinggevenden van de vestigingen, de locatieleiders. De locatieleider is hiërarchisch verantwoordelijk voor de professionele uitvoering op de locatie. De pedagogisch coach zet zich in voor de pedagogische professionaliteit op de locatie. Er is regelmatig contact en afstemming tussen coach en locatieleider, in het zogenaamde tandemoverleg. De pedagogisch coach stemt de begeleiding af op zowel de team- als de individuele ontwikkeling en behoefte van de medewerker. Dit gebeurt systematisch, doelgericht en ontwikkelingsgericht.

De VE-coach

De VE-coach is werkzaam op de locaties waar Voorschoolse Educatie (VE) wordt uitgevoerd. De VE-coach is een allround coach die zorg draagt voor de juiste uitvoering én implementatie van het pedagogisch beleid en de verhoging van de kwaliteit van voorschoolse educatie. De landelijke VVE-kwaliteitscriteria, gemeentelijk VVE-beleid én het organisatiebeleid zijn leidend. De VE-coach geeft hier uitvoering aan door middel van het doelgericht en planmatig coachen van pedagogisch medewerkers VE. Hierdoor wordt de pedagogische- en educatieve kwaliteit van het VE-opvangaanbod gezamenlijk ontwikkeld en verbeterd.

De VE-coach fungeert tevens als spil tussen het pedagogische beleid en de uitvoering hiervan door een bijdrage te leveren aan voorbereiding, ontwikkeling en uitvoering van het pedagogisch beleid en ervoor te zorgen dat beleid vertaald wordt naar de concrete werkpraktijk.

De VE-coach valt hiërarchisch onder de manager pedagogische kwaliteit en beleid en werkt nauw samen met locatieleiders, de beleidsadviseur pedagogische kwaliteit en beleid én pedagogisch coaches.

De VE-coach coacht de pedagogisch medewerkers zodanig dat is bijgedragen aan de verhoging van de pedagogische en educatieve kwaliteit bij medewerkers werkzaam in de voorschoolse educatie.

De VE-coach doet dat door:

- Medewerkers te ondersteunen in het signaleren van knelpunten en/of hiaten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden in relatie tot het pedagogische beleid en de voorwaarden van de educatieve kwaliteit. De coach achterhaalt samen met de pedagogisch medewerkers de coaching behoeften en stelt een (individueel/ groepsgericht) coaching plan op en/of faciliteert in het opstellen daarvan.
- Het coachen, ondersteunen en adviseren van de betreffende medewerkers, waardoor bijgedragen wordt aan kwaliteitsverbetering van de begeleiding van de groep kinderen.
- Bewaken van doelen per kind, groep, locatie (opbrengstgericht werken).
- Afhankelijk van de situatie: begeleidend, stimulerend of interveniërend optreden.
- Signaleren ten aanzien van de kwaliteit van het functioneren van medewerkers en dit bespreken met de betreffende medewerker en indien nodig de leidinggevende.
- Signaleren, initiëren en ondersteunen bij deskundigheidsbevordering op organisatieniveau en daarbij behorende veranderprocessen.

Ook adviseert de VE-coach ten aanzien van pedagogisch beleid en de voorwaarden voor educatieve kwaliteit, zodat deze beter op de praktijk kunnen worden afgestemd.

De VE-coach doet dit door:

- Adviseren en bijdragen aan beleidsontwikkeling.
- Signaleren van structurele knelpunten in de ontwikkeling van medewerkers, kwaliteit van werkzaamheden en/of processen, methoden en programma's.
- Deze vertalen naar adviezen voor verbetering van het gehanteerde beleid.

De VE-coach signaleert en analyseert relevante ontwikkeling, trends en behoeften tijdig, zodat een bijdrage is geleverd aan de ontwikkeling van het pedagogisch beleid en de voorwaarden van de educatieve kwaliteit.

De VE-coach doet dit door:

- Vertalen van pedagogisch beleid en de voorwaarden voor educatieve kwaliteit naar concrete activiteiten, methoden en/of instrumenten en een bijdrage leveren aan de implementatie hiervan binnen de locatie van de voorschoolse educatie
- Signaleren t.a.v. het kwaliteitsniveau van het pedagogisch beleid en de voorwaarden voor educatieve kwaliteit binnen de organisatie, evalueren van het uitgevoerde beleid en verbetervoorstellen doen
- Voorlichting, informatie en advies geven aan in- en externe belanghebbenden omtrent programma's, methoden en instrumenten.
- Signaleren van mogelijkheden voor de doorontwikkeling en verdere professionalisering van de dienstverlening. Draagt kennis en informatie over.

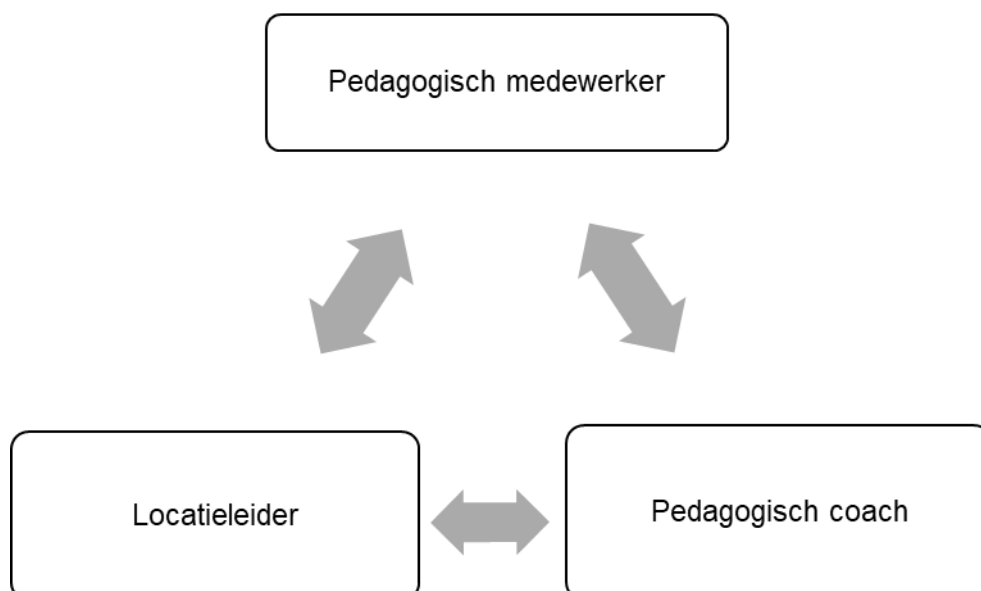
Op onze voorschool locaties in Almere en Lelystad werken VE-coaches die zich specifiek richten op de kwaliteit van het educatieve aanbod op de voorscholen en de pedagogische basiskwaliteit. In Zeewolde wordt de ondersteuning op de pedagogische en educatieve kwaliteit gedaan door de inzet van een intern begeleider.

De intern begeleider (IB'er)

De functie van intern begeleider kennen we alleen in Zeewolde. Met de overname van SKZ in 2019, is besloten deze functie in stand te houden, zoals deze al geruime tijd binnen de SKZ werd neergezet. De IB'er heeft dezelfde rol en taken als de pedagogisch coach en de VE-coach ten aanzien van de pedagogische kwaliteit en de educatieve kwaliteit. Daarbij heeft de IB'er in Zeewolde een rol binnen de zorgstructuur van de kinderopvang. De IB'er signaleert, observeert en ondersteunt de pedagogisch medewerkers bij kinderen met een ondersteuningsvraag. Zij heeft verbinding met de partners binnen de sociale kaart van Zeewolde. De IB'er heeft ook zitting in het IVH-kernteam.

Route inzet coaches

De coach heeft de primaire focus op de pedagogische en educatieve kwaliteit

Deze afbeelding schetst de driehoeksverhouding tussen pedagogisch medewerker, coach en locatieleider. Het geeft de verbinding weer tussen de drie spelers, en tegelijkertijd kan er sprake zijn van een spanningsveld. Want wie vraagt met welk doel om coaching?

Daarom zijn concrete, heldere en transparante afspraken nodig tussen die drie partijen, met als doel de kwaliteit van het pedagogisch handelen te waarborgen en te verbeteren.

We onderscheiden de volgende situaties en beschrijven wat daarbij de basisafspraken zijn.

1. *De situatie waarin de pedagogisch medewerker “opdrachtgever” is en een ontwikkel-leervraag heeft.*
  - Bij de start wordt er een intakegesprek gevoerd en een intakeformulier ingevuld. Er wordt naar aanleiding van de intake bepaald of het om een ontwikkel- leervraag gaat, die geschikt is voor coaching.
  - Als de ontwikkel- leervraag geschikt is voor pedagogische coaching dan wordt er samen met de pedagogisch medewerker een coachplan opgesteld. In dit coachplan staan de leerdoelen ‘smart’ (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) omschreven.
  - De pedagogisch medewerker is eigenaar van het plan, en doet zelf verslag van het coachingstraject.
  - De locatieleider is op de hoogte van het coachingstraject met de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerker en de pedagogisch coach zijn het altijd eens over de inhoud van de informatie die gegeven wordt aan de locatieleider. Het doel en tijdspad zijn bij de start bepaald, als ook het uiteindelijke resultaat van de coaching.
2. *De situatie waarin de locatieleider opdrachtgever is. Dit kan in teamverband of individueel zijn.*
  - Bij start is er een intakegesprek met de locatieleider, pedagogisch medewerker en pedagogisch coach en de coach vult op basis daarvan het intakeformulier in. Als de ontwikkel- leer vraag geschikt is voor coaching worden er afspraken gemaakt over het doel, tijdspad, resultaten (coachplan).
  - Het coachingstraject wordt na het afgesproken tijdspad afgesloten met een evaluatie van de gemaakte doelen. Het resultaat wordt afgesloten met een evaluatiegesprek met pedagogisch medewerker, locatieleider en pedagogisch coach.
  - Mocht de situatie zich voordoen dat een coachingstraject wordt geweigerd door de pedagogisch medewerker, dan wordt de opdracht teruggegeven aan de locatieleider en wordt er een passende oplossing gezocht. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de locatieleider.

Verslaglegging

De coaches maken gebruik van een aantal formats:

- Intakeformulier; pedagogisch medewerker en pedagogisch coach vullen dit gezamenlijk in.
- Coaching plan; pedagogisch medewerker is zelf verantwoordelijk voor het invullen en of samen met de pedagogisch coach invullen. Het blijft eigendom van de pedagogisch medewerker
- Coachplan per locatie: de coach maakt per locatie in samenspraak met de locatieleider een coachplan. Hierin staat vermeld aan welke doelen het komend jaar gewerkt zal worden. Ook wordt globaal gepland hoe vaak de coach aanwezig zal zijn bij teamoverleg.
- Evaluatieformulier.

Privacy

De pedagogisch coaches werken conform de wet op de Privacy (AVG).

Als video-interactiebegeleiding wordt ingezet, dan is er toestemming van de ouders nodig op de locatie waar er gefilmd wordt (toestemmingsverklaringsformulieren).

Methodieken

Onze coaches zijn zo opgeleid dat ze beschikken over een uitgebreid repertoire aan coaching vaardigheden. Het is de taak van de coach om in te schatten welke werkwijze het best past bij de coachingsvraag die wordt gesteld.

Coaching “on the job”

De coaching is “on the job” en gericht op de kwaliteit van pedagogisch en educatief handelen en (het brede) takenpakket van pedagogisch medewerker(s).

Het is belangrijk om op de werkvloer met pedagogisch medewerkers te kijken naar de kansen en mogelijkheden die er zijn om pedagogische en educatieve kwaliteit te vergroten/waarborgen. De coach kijkt/werkt met pedagogisch medewerker(s) mee. Op deze manier kunnen pedagogisch medewerker(s) en coach, ervaringen uitwisselen en de vragen stellen vanuit de eigen praktijk.

De coach werkt/kijkt mee met de pedagogisch medewerker en gaat in gesprek over het pedagogisch handelen en pedagogische vraagstukken. Door met elkaar te reflecteren op het (dagelijks) handelen, spiegelen coach en pedagogisch medewerker gezamenlijk het dagelijks handelen aan theoretische kennis, en afgesproken beleid.

Coaching kan ook plaatsvinden in de vorm van een voorbereidend gesprek, bijvoorbeeld als de pedagogisch medewerker hulp vraagt bij een oudergesprek.

In de aanpak van de coach zijn twee modellen vaak terug te vinden. In de eerste plaats is dat het GROW-model van Whitmore, dat staat voor: Goal, Reality, Options en Will. De coach richt zich met de pedagogisch medewerker op het doel (goal), op de realiteit van vandaag, hoe staat het er nu voor (reality), op de mogelijkheden die de pedagogisch medewerker ziet om het doel te bereiken (options), en op de wil van de medewerker om het doel daadwerkelijk te bereiken (will).

Een andere veel gebruikte coachingswijze is die van het oplossingsgericht coachen. Kenmerk van oplossingsgericht coachen is dat ook hier het accent wordt gelegd op de mogelijkheden die de pedagogisch medewerker zelf gaat zien, om het gestelde doel te bereiken. Het principe van oplossingsgericht coachen is uit te gaan van de eigen kracht van de coachee, die door de coach gemobiliseerd wordt. In beide modellen is de huidige situatie het uitgangspunt, en werkt de coach met de coachee toe naar een samen geformuleerd doel, waarmee de wenselijke situatie bereikt wordt.

Video-interactiebegeleiding

Sommige van onze coaches zijn opgeleid als video interactie coach. Video-interactiebegeleiding (VIB) wordt in het werkveld kinderopvang steeds meer toegepast. Bij deze methodiek staan interactie tussen de pedagogisch medewerker, en het kind en zijn ontwikkeling, of de groep en de groepsdynamiek, altijd centraal. Op grond van een methodische beeld-voor-beeldanalyse worden kind ontwikkeling en professionele begeleiding letterlijk in beeld gebracht. In het komende jaar is het voornemen twee coaches in deze methodiek op te leiden,

Trainingen

GO! Kinderopvang heeft de mogelijkheid de eigen medewerkers intern pedagogisch inhoudelijke trainingen aan te bieden, zoals interactievaardigheden en ouderbetrokkenheid. De beleidsadviseur verzorgt deze trainingen. Het komend jaar bepalen we binnen de afdeling wie van de coaches op welk onderwerp workshops zou willen en kunnen aanbieden binnen GO! De trainingen worden ingezet op aanvraag door de locatieleider. Hierin werken we samen met de afdeling Leren en Ontwikkelen.

Tijdsinzet en registratie

Tijdens de intake maakt de coach met de locatieleider en of de betreffende pedagogisch medewerker een inschatting van de benodigde tijd voor het traject. De coach maakt hierover afspraken met de pedagogisch medewerker(s) en locatieleider.

De coach stelt samen met de locatieleider een coachplan voor de locatie op voor het komend kalenderjaar. Daarin worden globale afspraken gemaakt, gekoppeld aan een inschatting van de benodigde tijdsinzet. Zo weten locatieleider en pedagogisch medewerkers op hoofdlijnen wat ze van de coach kunnen verwachten. De coach houdt gedurende het jaar bij hoe zij haar tijd over de locaties verdeelt. Zij bespreekt met team en locatieleider tenminste één keer per jaar wat de opbrengsten van de coaching zijn. Aangezien coaching ook maatwerk is, afgestemd op individuele en locatie specifieke behoeften en mogelijkheden, zal er zo nodig ruimte gemaakt worden voor intensivering van coaching, als de situatie daarom vraagt. Dit gebeurt in afstemming met locatieleider en, indien nodig, met de manager pedagogische kwaliteit en beleid.

Inzet coaching

Jaarlijks wordt bepaald hoeveel uur inzet voor het komende kalenderjaar vereist is, voor zowel de beleidsvorming als de coaching. Het aantal uur minimale inzet van de coaches op jaarbasis is afhankelijk van het aantal fte aan pedagogisch medewerkers en het aantal kindercentra, volgens de volgende rekenregel:

- 50 uur x het aantal kindercentra: deze uren zijn bovenmatig en mogen breed worden ingezet voor alle beleidsmatige en andere taken die gericht zijn op de verbetering van de pedagogische kwaliteit
- + (10 uur x aantal fte pedagogisch medewerkers): deze uren zijn formatief en worden ingezet voor het coachen van beroepskrachten op de groep.

Voor de inzet van de VE coaching geldt:

De inzet van de VE coach is aanvullend op de wettelijk verplichte inzet pedagogische coaching en richt zich specifiek op kwaliteitsverhoging van VE. Dit betekent dat er voor de VE locaties twee rekenregels van toepassing zijn:

1. VE, een inzet van 10 uur per doelgroepkind op locatie, jaarlijks per 1 januari te bepalen
2. KO, een inzet van 50 uur x het aantal kindercentra + 10 uur x het aantal fte pedagogisch medewerkers

De berekening en exacte inzet per coach, locatie, regio en organisatie breed is uitgewerkt in de notitie "werkplan coaching" van GO! Kinderopvang. Dit document wordt jaarlijks bijgewerkt naar de actuele aantallen en de daaruit volgende inzet. Dit werkplan maakt, naast de werkplannen KDV, BSO, PSZ onderdeel uit van ons pedagogisch beleid.